

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет іноземної філології

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
(для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти)

Освітньо-наукова програма
ФІЛОЛОГІЯ
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія

Київ 2025

Розробники: д. філол. н., проф., професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології УДУ імені Михайла Драгоманова
Наталія ЛЕМІШ;

д. філол. н., проф., професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології УДУ імені Михайла Драгоманова
Світлана МАТВЄЄВА;

к. філол. н., викладач кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології УДУ імені Михайла Драгоманова
Олексій ДОВГАНЬ

Рецензенти: д. філол. н., проф., завідувач кафедри слов'янських, романських і східних мов факультету іноземної філології УДУ імені Михайла Драгоманова
Юлія КРАВЦОВА;

к. філол. н., доц., завідувач кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології УДУ імені Михайла Драгоманова
Наталія САФОНОВА

Рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради факультету іноземної філології УДУ імені Михайла Драгоманова 16 вересня 2025 року, протокол № 2.

Леміш, Н.Є., Матвєєва, С.А., Довгань, О.В. (2025). *Методичні рекомендації з проходження науково-педагогічної практики (для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти)*. Київ, 26.

I. Пояснювальна записка

Програма практичної підготовки з освітнього компонента «Науково-педагогічна практика» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Філологія» підготовки докторів філософії зі спеціальності 035 Філологія.

Мета освітнього компонента:

розвиток у здобувачів третього рівня вищої освіти професійних компетентностей для ефективного здійснення науково-педагогічної діяльності (проведення занять та досліджень) з обраного філологічного напрямку та набуття практичних навичок роботи з сучасними цифровими інструментами, такими як Nova Text Aligner, Sketch Engine, NVivo, PDFelement Pro, EndNote, MAXQDA, а також інструментами на основі ChatGPT Consensus для аналізу даних і коректного оформлення фактичного матеріалу дисертації.

Завдання:

- формувати та реалізовувати професійні компетентності викладача вищої школи через поглиблення та інтегрування знань із педагогіки вищої школи;
- практично опанувати методики підготовки, проведення та самоаналізу аудиторних занять у закладах вищої освіти (зокрема, з використанням сучасних цифрових засобів);
- формувати вміння будувати освітній процес на засадах раціонального поєднання академічних, інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій, включаючи генеративні моделі, як-от ChatGPT Consensus, для створення дидактичних матеріалів та стимулювання навчального процесу;
- опанувати методики ефективного використання PDFelement Pro для обробки, анотування та систематизації навчально-методичних матеріалів;
- збирати й систематизувати релевантний фактичний матеріал з авторитетних джерел за заданими критеріями відповідно до теми індивідуального дослідження;
- формувати навички роботи з корпусними інструментами (укладати тексти в корпусні масиви з подальшою обробкою та переведенням у корпусний формат за допомогою Nova Text Aligner (для багатомовних даних), UDPipe та Sketch Engine; вміти коректно створювати корпусні запити через застосування простого пошуку та запитів CQL у Sketch Engine);
- опанувати методики якісного та змішаного аналізу даних (практично застосовувати програмне забезпечення NVivo та MAXQDA для імпорту, кодування, систематизації та візуалізації якісних (текстових, аудіальних, візуальних) даних);

- сформувати навички академічної доброчесності та управління даними (ефективно використовувати програму EndNote для створення бібліографічних баз даних, автоматичного цитування та оформлення списку використаних джерел);
- застосовувати корпус та результати якісного аналізу у власному науковому дослідженні як ілюстративну і доказову базу;
- набуті вмінь критично використовувати інструмент ChatGPT Consensus для наукового пошуку, формулювання гіпотез, перевірки логіки викладу та узагальнення великих обсягів інформації.

**За результатами практичної підготовки
здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинні**

знати:

- основні чинні нормативні документи, що регламентують освітній процес в Україні;
- стратегічні орієнтири та тенденції сучасної освіти у вітчизняному, європейському та світовому вимірі;
- особливості професійної підготовки здобувачів за певною освітньою програмою та специфіку діяльності кафедри;
- основні особливості підготовки, проведення та критерії оцінювання навчальних занять із філологічної тематики;
- вимоги до навчально-методичного забезпечення та специфіку організації науково-дослідної роботи здобувачів магістерського рівня;
- принципи формування корпусу текстів, типологію джерел та критерії добору текстів;
- методи лінгвістичного або філологічного аналізу текстових даних;
- вимоги до оформлення корпусу як додатка до наукової роботи;
- призначення, основні функції та принципи роботи програм Nova Text Aligner (вирівнювання текстів), Sketch Engine (корпусний менеджмент і пошук), UDPipe (автоматичне анотування);
- теоретичні основи та сфери застосування програм для якісного та змішаного аналізу даних: NVivo та MAXQDA;
- методи використання EndNote для управління бібліографією та цитуванням;
- функції PDFelement Pro для професійної обробки наукових та навчальних документів;
- потенціал, етичні аспекти та обмеження використання ChatGPT Consensus та інших генеративних моделей у науковій та педагогічній діяльності.

уміти:

- проводити семінарські / практичні заняття та розробляти різні види навчально-методичного забезпечення, зокрема з урахуванням викликів дистанційної та онлайн роботи;

- імплементувати в науково-педагогічну діяльність здобутки філологічної та педагогічної науки та власні доробки;
- здійснювати моніторинг якості освіти, проводити рефлексивно-аналітичні дослідження педагогічного досвіду та презентувати свої наукові ідеї;
- самостійно формувати корпус текстів відповідно до теми дослідження;
- використовувати цифрові інструменти для опрацювання корпусу: вирівнювати тексти у Nova Text Aligner, завантажувати та створювати запити CQL у Sketch Engine;
- здійснювати якісний та змішаний аналіз: імпортувати, кодувати та систематизувати дані, використовуючи функціонал NVivo та MAXQDA;
- професійно працювати з документами: обробляти та анотувати наукові джерела за допомогою PDFelement Pro;
- забезпечувати академічну доброчесність: ефективно використовувати EndNote для автоматичного створення бібліографічних посилань та оформлення додатків до наукової роботи згідно з академічними стандартами;
- критично застосовувати ChatGPT Consensus для цілей наукового пошуку, структурування інформації та генерації дидактичних матеріалів;
- інтегрувати корпус та результати аналізу в структуру наукового дослідження як ілюстративну або аналітичну базу.

II. Орієнтовний план навчальної дисципліни

№ з/п	Назва навчальної дисципліни, шифр за навчальним планом та кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин (очна (денна/вечірня) / заочна форми навчання)				
		аудиторні	лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
1	Науково-педагогічна практика, П 01, 6 кредитів ЄКТС	–	–	–	–	180

III. Програма практичної підготовки

1. Організація проходження практики

Науково-педагогічна практика здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є суттєвим компонентом їх підготовки до науково-педагогічної діяльності. Вона передбачає викладання теоретичних та/або практичних освітніх компонентів філологічної

спеціальності, організацію різних видів освітньої та наукової діяльності здобувачів другого освітніх рівнів вищої освіти, а також корпусне опрацювання фактичного матеріалу та презентацію власних наукових досягнень.

Організатором практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (практикантів) зі спеціальності 035 Філологія є кафедри факультету іноземної філології й факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка, до яких прикріплено таких здобувачів, та Центр колективного користування науковим обладнанням «Цифрові технології в гуманітаристиці» УДУ імені Михайла Драгоманова.

Модуль 1. Підготовка і проведення семінарських занять із навчальної дисципліни для другого (магістерського) рівня вищої освіти «Науковий семінар».

День 1. Ознайомлення з документацією кафедри, аналіз електронних освітніх ресурсів та сервісів факультету, університету.

День 2. Відвідування першого семінарського заняття науково-педагогічного працівника, за яким закріплено забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни для другого (магістерського) рівня вищої освіти «Науковий семінар» у поточному році, з подальшим обговоренням із науковим керівником плану проведення і деталей реалізації такого заняття.

День 3. Підготовка першого авторського семінарського заняття з навчальної дисципліни «Науковий семінар» за результатами наукового дослідження здобувача з урахуванням рекомендацій наукового керівника.

День 4. Підготовка здобувачем презентації для супроводу першого семінарського заняття з навчальної дисципліни «Науковий семінар».

День 5. Проведення здобувачем першого підготовленого семінарського заняття з навчальної дисципліни «Науковий семінар» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

День 6. Відвідування другого семінарського заняття науково-педагогічного працівника, за яким закріплено забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни для другого (магістерського) рівня вищої освіти «Науковий семінар» у поточному році, з подальшим обговоренням із науковим керівником плану проведення і деталей реалізації такого заняття.

День 7. Підготовка другого авторського семінарського заняття з навчальної дисципліни «Науковий семінар» за результатами наукового дослідження здобувача з урахуванням рекомендацій наукового керівника.

День 8. Підготовка здобувачем презентації для супроводу другого семінарського заняття з навчальної дисципліни «Науковий семінар».

День 9. Проведення здобувачем другого підготовленого семінарського заняття з навчальної дисципліни «Науковий семінар» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

День 10. Підготовка матеріалів для звітування і отримання балів за першу частину науково-педагогічної практики (план заняття, список використаних джерел, презентація).

Модуль 2. Підготовка та оформлення додатків із фактичним матеріалом для індивідуального наукового дослідження.

День 1–2. Вивчення методичних рекомендацій та інструктивних матеріалів щодо принципів роботи програмного забезпечення для опрацювання природної мови; навчання роботі з програмами NOVA Text Aligner, UDPipe, Sketch Engine.

День 3–4. Побудова власного корпусу текстів на базі Центра колективного користування науковим обладнанням «Цифрові технології в гуманітаристиці» через завантаження обраних текстів для ілюстрації вживання лексичних / граматичних / стилістичних одиниць // лінгвістичних / літературознавчих явищ.

День 5–6. Робота із створеним корпусом щодо якісних і кількісних показників за визначеним фактичним матеріалом із застосуванням простого пошуку та запитів SQL.

День 7–8. Оформлення додатків з фактичним матеріалом.

День 9–10. Підготовка матеріалів для звітування і отримання балів за другу частину науково-педагогічної практики (опис етапів отримання фінальних варіантів додатків до індивідуального наукового дослідження).

IV. Контроль і система оцінювання досягнень здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з науково-педагогічної практики

Основними звітними документами проходження науково-педагогічної практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти є такі:

1. презентація наукового доробку на кафедрі та письмовий звіт із переліком видів діяльності та аналізом результатів виконаної роботи. Звіт підписує і затверджує керівник практики (науковий керівник). Звіт подається у термін, встановлений кафедрою.
2. Корпусна база даних, укладена з текстів / мовних одиниць, що складають фактичний матеріал дисертаційного дослідження (демонстраційний фрагмент обсягом не менше 50 000 токенів).

№	Вид діяльності практиканта	Кількість годин	Кількість балів
Модуль 1			
1	Вивчення системи і документації роботи кафедри, нормативних і навчально-методичних матеріалів, електронних освітніх ресурсів та сервісів, матеріалів із досвіду викладання (у формі таблиці з коротким рефератом).	10	5
2	Відвідування та аналіз (усний, письмовий)	20	10

	семінарського / практичного заняття викладача.		
3	Підготовка навчально-методичного супроводу занять (план-конспект, дидактичні матеріали, завдання для самостійної роботи студентів, тестові завдання, наочність, матеріали для розміщення на платформі дистанційного навчання, тематика навчально-наукових досліджень студентів тощо).	20	10
4	Проведення та обговорення навчального заняття (семінарсько-практичного).	30	20
5	Підготовка та оформлення звіту, презентація результатів проходження практики (доповідь, захист).	10	5
Разом за модуль 1		90	50
Модуль 2			
1	Вивчення методичних рекомендацій та інструктивних матеріалів щодо принципів роботи програмного забезпечення для опрацювання природної мови; навчання роботі з програмами Nova Text Aligner, Sketch Engine, NVivo, PDFelement Pro, EndNote, MAXQDA, Consensus (у формі таблиці з коротким рефератом).	20	10
2	Побудова власного корпусу текстів на базі Центра колективного користування науковим обладнанням «Цифрові технології в гуманітаристиці» через завантаження обраних текстів для ілюстрації вживання явищ (звітується через надання доступу до створеного корпусу на сайті Sketch Engine).	20	10
3	Робота із створеним корпусом щодо якісних і кількісних показників за визначеним фактичним матеріалом із застосуванням простого пошуку та запитів CQL.	20	10
4	Оформлення додатків з фактичним матеріалом.	20	15
5	Підготовка та оформлення звіту, презентація результатів проходження практики (доповідь, захист).	10	5
Разом за модуль 2		90	50
Разом (модуль 1 + модуль 2):		180	100

Шкала оцінювання: університетська та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за університетською шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю перескладання окремих компонентів	не зараховано з можливістю повторного проходження практики
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики	не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики

**V. Зразки документації
для проходження практики та звітування за її результатами**

5.1. Модуль 1

5.1.1. Аналіз документації кафедри, електронних освітніх ресурсів та сервісів.

	Документ / ресурс	Анотація
1	Навчальна платформа Moodle https://moodle.udu.edu.ua	
2	Електронний журнал https://nmc.udu.edu.ua	
3	Індивідуальний план роботи викладача	
4	Програма навчальної дисципліни	
5	...	

5.1.2. Аналіз навчального заняття. Орієнтовний план.

Викладач	
Навчальний компонент	
Тема	
Дата	
Вид заняття	
Спеціальність	
Курс, група	
Присутні	
Зміст заняття (коротка анотація або план)	

Конспект відвідування навчального заняття

Хід заняття (діяльність викладача та здобувачів освіти)	Спостереження та аналіз

Аналітичний звіт:

Організаційне забезпечення заняття:

- Своєчасність початку, відповідність до програми, розкладу та навчального плану.

- Готовність викладача (зовнішність, наявність плану, джерел і методичного забезпечення).
- Рівень готовності студентів (джерела, матеріали, конспекти).
- Контроль за веденням записів і самостійною роботою студентів на занятті, застосування групових та фронтальних видів роботи.
- Проведення інструктажу, зокрема з техніки безпеки.
- Дотримання перерв, коротких розвантажень і своєчасне закінчення.

Зміст:

- Відповідність до робочої програми, внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки.
  - Повнота формулювання теми, мети, питань, доступність викладу.
  - Глибина розкриття теми, робота з мовознавчою термінологією.
  - Правильність вибору типу і структури заняття з огляду на специфіку літературного матеріалу.
    - Науково-теоретичний рівень, зокрема науковість і новизна, проблемний характер інтерпретації навчальної інформації.
    - Професійна спрямованість, практична мотивація студентів до сприйняття / створення сенсів, самостійний аналіз тексту.
    - Логічна послідовність і взаємозв'язок.

Методична майстерність викладача:

- Методична структура заняття.
- Наявність та ефективність застосування передового досвіду, інтерактивних методів навчання, засобів інтенсифікації.
  - Обґрунтованість та педагогічна доцільність методів і засобів.
  - Знання предмета, вміння зацікавити, контакт з аудиторією, наявність зворотного зв'язку.
    - Образність, загальна ерудиція, культура і виразність мовлення, зрозумілість, вміння виокремити головне, актуалізувати попередній матеріал.
    - Попередження й усунення помилок.
    - Виховний результат заняття.
    - Вміння об'єктивно і коректно оцінювати – кількісно й якісно.
    - Ступінь засвоєння практичних навичок на занятті.
    - Закріплення матеріалу.
    - Врахування особливостей аудиторії, індивідуальний підхід.
    - Чіткість вимог, вміння підбити підсумки та визначити перспективи.
    - Інноваційність підходів.

Робота зі здобувачами освіти:

- Рівень залученості студентів.
- Підтримка викладачем інтересу й мотивації.
- Заохочування до висловлення думок, аргументації.

- Якість зворотного зв'язку зі студентам.
- Врахування індивідуальних особливостей студентів.
- Інклюзивність та етичність.

Використання матеріалів і технічних засобів:

- Презентації, візуальні матеріали, онлайн-платформи.
- Наскільки ці засоби були доцільними, якісними й ефективними?

Висновки:

- Наскільки заняття досягло поставлених цілей?
- Загальна атмосфера – доброзичлива, академічна, напружена?
- Які сильні сторони заняття?
- Які можливі напрями для вдосконалення?

5.1.3. Шаблон конспекту навчального заняття

Освітній компонент:	
Викладач:	
Курс, спеціальність, дата, час:	
Тема:	
Форма:	

Хід заняття:

Етап, навчальна ситуація	Діяльність викладача

Зразки дидактичних матеріалів, завдань, макети наочності тощо.

...

5.2. Модуль 2

5.2.1. Аналіз програмного забезпечення для опрацювання природної мови.

	Програма	Анотація
1	NOVA Text Aligner https://www.supernova-soft.com/wpsite/products/text-aligner	

2	UDPipe https://lindat.mff.cuni.cz/services/udpipes/run.php	
3	Sketch Engine https://www.sketchengine.eu	
4	Consensus https://chatgpt.com/g/g-bo0FiWLY7-consensus	
5	EndNote https://endnote.com	
6	MAXQDA https://www.maxqda.com	
7	NVivo https://nvivo.de/en	
8	PDFelement Pro https://pdf.wondershare.net	

5.2.2. Характеристика і поетапний опис процесу створення власного корпусу

Характеристика та поетапний опис процесу створення власного корпусу	
Тип корпусу за кількістю мов	одномовний / двомовний (паралельний / зіставний) / багатомовний (паралельний / зіставний)
Тип корпусу за типом текстів	повнотекстовий / фрагментарний
Тип корпусу за природою текстових даних	Загальномовний / спеціальний (стиль, жанр, тематика тощо)
Які технічні / пунктуаційні / графічні тощо виправлення зроблено при передкорпусній обробці текстів	1) 2) ...
З якими форматами файлів і на яких етапах роботи з текстами працювали	1) 2) ...
Опишіть етапи опрацювання текстів на платформі UDPipe	1) 2) ... Зазначте, які види анотації було застосовано.
Якщо корпус дво- / багатомовний, опишіть етапи опрацювання текстів на платформі NOVA Text Aligner	1) 2) ...
Опишіть етапи завантаження текстів на платформі Sketch Engine та основні функції, які використовувалися для аналізу створеного корпусу	1) 2) ...

(Concordance, WordList тощо)	
Робота з NVivo та MAXQDA (якісний і змішаний аналіз)	
Які типи даних було імпортовано в NVivo або MAXQDA під час навчання?	текстові документи, аудіо/відео, зображення
Опишіть основні етапи кодування та яку мету це мало для Вашого дослідження.	створення вузлів / кодів
Які функції візуалізації даних Ви спробували застосувати в цих програмах?	мапи, діаграми...
Робота з PDFelement Pro (обробка документів)	
Які функції PDFelement Pro Ви використовували для обробки наукових джерел або навчально-методичних матеріалів?	редагування, конвертація, анотування...
Робота з EndNote (бібліографія)	
Опишіть поетапний процес створення власної бібліотеки джерел у EndNote.	
Як EndNote допомагає в оформленні цитувань і списку літератури відповідно до вимог Вашого дослідження?	
Використання ChatGPT Consensus (велика мовна модель)	
Опишіть завдання, які Ви ставили перед ChatGPT Consensus у рамках педагогічної або наукової діяльності.	генерація ідей для заняття, узагальнення тексту, перевірка аргументації...
Наскільки корисним/точним виявився отриманий результат і які обмеження Ви помітили під час роботи з цим інструментом?	

5.2.3. Паспортизація корпусних текстів

Для кожного тексту, використаного для створення корпусу, укладається картка метаданих, у якій відбувається паспортизація текстів відповідно до визначених показників і характеристик.

Картка метаданих оригіналу

Характеристика	Метадані
Назва тексту (мовою оригіналу)	
Мова оригіналу	
Автор	
Дата створення тексту	
Дата публікації тексту	
Місце публікації	
Видавництво / орган	
Якщо текст взято із сайту, адреса сайту	
Тип ліцензії (авторського права на текст)	

Картка метаданих перекладу (якщо корпус паралельний)

Характеристика	Метадані
Назва перекладу	
Мова перекладу	
Перекладач	
Дата публікації перекладу	
Місце публікації	
Видавництво / орган	
Якщо текст взято із сайту, адреса сайту	
Тип ліцензії (авторського права на переклад)	

5.2.4. Зразки створених баз даних і результатів роботи з ними:

- 1) фрагмент вирівняних текстів (у випадку створення паралельного корпусу) за допомогою програми NOVA Text Aligner (обсяг $\approx$ 1 сторінка);
- 2) покликання на гугл-диск із відкритим доступом до повного файлу (у форматі .xls);
- 3) фрагмент корпусу текстів, укладеного на платформі Sketch Engine (обсяг $\approx$ 1 сторінка);
- 4) покликання на повний створений корпус;
- 5) перелік простих запитів і запитів CQL щодо пошуку одиниць фактичного матеріалу в створеному корпусі;
- 6) фрагмент додатку до дисертації з фактичним матеріалом, оформленим на базі побудованого корпусу (обсяг $\approx$ 1 сторінка).

ШАБЛОН ЗВІТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА

(вид і назва практики)

здобувача

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет

іноземної філології

Кафедра

прикладної лінгвістики, порівняльного
мовознавства та перекладу

Освітній рівень

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

Спеціальність

035 Філологія

Освітньо-професійна
програма

Філологія

Рік навчання

3-й рік

Форма навчання

очна (денна, вечірня/заочна)

Навчальний рік

Терміни проходження
практики

з _____ по _____ 202_ р.

Керівник практики від
університету

Керівник практики від бази практики:

Прізвище, ім'я,
по батькові

Посада

Електронна пошта

Здобувач

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство, організацію, установу:

УДУ імені Михайла Драгоманова, гуманітарний корпус
Центр колективного користування науковим обладнанням
«Цифрові технології в гуманітаристиці»
(вул. Олександра Кониського, 8/14, ауд. 5-13, м. Київ / дистанційно)

_____ (дата)

Зав. кафедри

(посада відповідальної особи)

(підпис)

Наталія САФОНОВА

(ім'я та прізвище)

Печатка організації

Вибув із підприємства, організації, установи:

УДУ імені Михайла Драгоманова, гуманітарний корпус
Центр колективного користування науковим обладнанням
«Цифрові технології в гуманітаристиці»
(вул. Олександра Кониського, 8/14, ауд. 5-13, м. Київ / дистанційно)

_____ (дата)

Зав. кафедри

(посада відповідальної особи)

(підпис)

Наталія САФОНОВА

(ім'я та прізвище)

Печатка організації

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Дата виконання	Відмітки про виконання
1.	Настановча конференція.		виконано
2.	Ознайомлення з наказом про практику, метою та завданнями практики, рекомендаціями керівників практики.		виконано
3.	Відвідування семінарського / практичного заняття наукового керівника з подальшим обговоренням плану проведення і деталей реалізації такого заняття.		виконано
4.	Підготовка авторського семінарського / практичного заняття для здобувачів магістерського рівня з урахуванням рекомендацій наукового керівника.		виконано
5.	Підготовка здобувачем презентації для супроводу семінарського / практичного заняття.		виконано
6.	Проведення здобувачем підготовленого семінарського / практичного заняття для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.		виконано
7.	Підготовка матеріалів для звітування і оцінювання першої частини науково-педагогічної практики (план заняття, список використаних джерел, презентація).		виконано
8.	Вивчення методичних рекомендацій та інструктивних матеріалів щодо принципів роботи програмного забезпечення для опрацювання природної мови; навчання роботі з програмами <i>Nova Text Aligner</i> , <i>Sketch Engine</i> , <i>NVivo</i> , <i>PDFelement Pro</i> , <i>EndNote</i> , <i>MAXQDA</i> , <i>ChatGPT Consensus</i> .		виконано
9.	Побудова власного міні-корпусу текстів або бази даних для дисертаційного дослідження з використанням <i>Sketch Engine</i> , <i>Nova Text Aligner</i> та / або кодування даних у <i>NVivo</i> , <i>MAXQDA</i> на базі Центра колективного користування науковим обладнанням «Цифрові технології в гуманітаристиці».		виконано

	Систематизація та первинне оформлення додатків із фактичним матеріалом.		
10.	Робота із створеним корпусом щодо якісних і кількісних показників за визначеним фактичним матеріалом із застосуванням простого пошуку та запитів SQL.		виконано
11.	Підготовка матеріалів для звітування і оцінювання другої частини науково-педагогічної практики (опис етапів отримання фінальних варіантів додатків до індивідуального наукового дослідження).		виконано
12.	Звітна конференція.		виконано

Відгук і оцінка роботи здобувача керівником практики

Кафедра прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу

(назва підприємства, організації, установи)

Здобувач _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

проходив практичну підготовку з «__» _____ 202_ р. до «__» _____ 202_ р.

(терміни проходження практики)

№	Вид діяльності, що оцінюється	Оцінка
1.	Аналіз документації кафедри, нормативних і навчально-методичних матеріалів, електронних освітніх ресурсів та сервісів.	5
2.	Аналіз відвіданого семінарського / практичного заняття викладача.	10
3.	Проведення та обговорення навчального заняття.	20
4.	Навчально-методичний супровід заняття (план-конспект, дидактичні матеріали, завдання для самостійної роботи студентів, тестові завдання, наочність, матеріали для розміщення на платформі дистанційного навчання, тематика навчально-наукових досліджень студентів тощо).	10
5.	Аналіз інструктивних матеріалів щодо принципів роботи програмного забезпечення Nova Text Aligner, Sketch Engine, NVivo, PDFelement Pro, EndNote, MAXQDA, Consensus.	10
6.	Побудований власний корпус текстів на базі Центра колективного користування науковим обладнанням «Цифрові технології в гуманітаристиці» через завантаження обраних текстів для ілюстрації вживання явищ.	10
7.	Таблиці / формули / підрахунки / з доказовими матеріалами щодо якісних і кількісних показників за фактичним матеріалом через простий пошук та запити CQL.	10
8.	Додатки з фактичним матеріалом.	15
9.	Оформлення звіту і презентація результатів практики	10
Загальна кількість балів:		100

_____ (дата)

Керівник практики
від бази практики

_____ (підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

Інформаційні джерела для проходження практики

Для модуля 1

1. Майер, Н.В., Корнева, З.М. (2024). *Педагогічна практика: методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Філологія» спеціальності 035 Філологія*. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського.
2. Мирончук, Н.М. (2020). *Контекстна підготовка майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності: теорія і практика*: монографія. Житомир: Вид. О.О. Євенок.
3. Семенов, О., Герман, В., Громова, Н., Рудь, О., Левенок, І., Пономаренко, Н., Ячменик, М. (2017). *Ефективні технології навчання і контролю якості знань у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців*: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка.
4. Семенов, О., Вовк, М., Дятленко, Т., Громова, Н. (2021). *Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації*: навчальний посібник. Київ: Талком.

Довідникова література

5. Михайлова, Л.М. (уклад.), Пагава, О.В. (уклад.), Проніна, О.В. (уклад.). (2020). *Словник термінів і понять сучасної освіти*. Сєверодонецьк: Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2020.
6. Нечипоренко, В.В. (уклад.), Павленко, А.І. (уклад.). (2020). *Короткий термінологічний словник-довідник майбутнього викладача вищої школи*. Запоріжжя: Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія.
7. Яцик, Т.О., Степанюк, В.В. (2022). *Короткий словник термінів з педагогіки*. Луцьк: ФОП Мажула Ю.М.

Нормативні документи

Національна база

8. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
9. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
10. Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філологія. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 871. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf>.
11. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь

знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 «Філологія». Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 869. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/035-Filolohiya-bakalavr.28.07-1.pdf>.

Внутрішні документи університету

12. Порядок контролю якості знань студентів Українського державного університету імені Михайла Драгоманова від 09.03.2023 р. <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-poriadok-kontroliu-iakosti-znan-studentiv-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>.
13. Правила внутрішнього розпорядку Українського державного університету імені Михайла Драгоманова від 31.05.2023 р. <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravyly-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>.
14. Про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова: Положення від 19.12.2024 р. <https://udu.edu.ua/nauka/antyplahiat>.
15. Про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова: Положення від 28.03.2024 р. <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vnutrishniu-systemu-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity-v-uduimeni-mykhaila-drahomanova>.
16. Про затвердження переліку обов'язкової навчально-методичної документації: Наказ від 01.04.2024 р. № 153. <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakazy/nakaz-153-vid-01042024-pro-zatverdzhennia-pereliku-oboviazkovo-navchalno-metodychnoi-dokumentatsii-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>.
17. Про навчально-методичне забезпечення дисциплін в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова: Положення від 26.01.2023 р. <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-navchalno-metodychne-zabezpechennia-dystyplin-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>.
18. Про організацію освітнього процесу в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова: Положення від 19.12.2024 р. <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-ukrainskomu-derzhavnomu-universyteti-imeni-mykhaila-drahomanova>.
19. Статут Українського державного університету імені Михайла Драгоманова від 31.05.2023 р. <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>.
20. Стратегія розвитку Українського державного університету імені Михайла Драгоманова на 2023–2028 роки від 11.05.2023 р.

<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/inshi-dokumenty/stratehiia-rozvytku-ukrainskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhaila-drahomanova-na-2023-2028-roky>.

Додаткові інформаційні джерела
(неформальна освіта)

21. Курс «Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів». Платформа Prometheus. <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/akademichna-dobrochesnist-dlya-vykladachiv>.
22. Курс «Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах». Платформа Prometheus. <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/zmitsnennia-vykladannia-ta-upravlinnia-universytetami>.
23. Курс «Наукова комунікація в цифрову епоху». Платформа Prometheus. <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/science-communication-digitalera>.

Для модуля 2

1. Довгань О., Матвєєва С. (2025). *Цифрові технології в лінгвістиці: від мовних корпусів до штучного інтелекту*: підручник / Міністерство освіти і науки України, Український державний університет імені Михайла Драгоманова. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова.
2. Agrawal, A., & Rasouli, M. (2024). *EndNote 1-2-3 Easy!: Reference Management for the Professional*. Springer Nature.
3. Baker, P., Hardie, A., McEnery, T. (2006). *A Glossary of Corpus Linguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
4. Barth, D., Schnell, S. (2022). *Understanding Corpus Linguistics*. London: Taylor & Francis.
5. Beekhuizen, J., & Bazeley, P. (2024). *Qualitative Data Analysis with NVivo*. SAGE Publications.
6. Crawford, W.J., Csomay, E. (2024). *Doing Corpus Linguistics*. London: Taylor & Francis.
7. Desagulier, G. (2017). *Corpus Linguistics and Statistics with R. Introduction to Quantitative Methods in Linguistics*. Springer Cham.
8. Dovhan, O. V. (2025). Training and Validation of Artificial Neural Network Models with the Categories of Sense and Absurdity. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Сер. 9 «Сучасні тенденції розвитку мов», № 29, 40–51.*
9. Jeon, G., & Qureshi, K.N. (Eds.). (2024). *Next Generation AI Language Models in Research. Promising Perspectives and Valid Concerns*. CRC Press.
10. Maci, S., Sala, M. (Eds.) (2022). *Corpus Linguistics and Translation Tools for Digital Humanities – Research Methods and Applications*. London, New York, Oxford: Bloomsbury Academic, Bloomsbury Publishing Plc.
11. Matvieieva, S., Lemish, N., Zernetska, A., Babych, V., Torgovets, M. (2022).

- English-Ukrainian parallel corpus: Prerequisites for building and practical use in Translation Studies. *Studies about Languages. Kalby studijos*, 40, 61–74.
12. McEnery, T., Brezina, V. (2022). *Fundamental Principles of Corpus Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
  13. Mortelmans, D. (2024). *Doing Qualitative Data Analysis with NVivo*. Springer Nature.
  14. Rädiker, S., & Gizzi, M.C. (2024). *The Practice of Qualitative Data Analysis: Research Examples Using MAXQDA*, Volume 2. Berlin: MAXQDA Press.
  15. Stefanowitsch, A. (2020). *Corpus Linguistics. A Guide to the Methodology*. Berlin: Language Science Press.

Програмні продукти і платформи

16. Consensus. <https://chatgpt.com/g/g-bo0FiWLY7-consensus>
17. EndNote. <https://endnote.com>
18. MAXQDA. <https://www.maxqda.com>
19. NOVA Text Aligner. <https://www.supernova-soft.com/wpsite/products/text-aligner>
20. NVivo. <https://nvivo.de/en>
21. PDFelement Pro. <https://pdf.wondershare.net>
22. Sketch Engine. <https://www.sketchengine.eu>
23. UDPipe. <https://lindat.mff.cuni.cz/services/udpipe/run.php>

Додаткові інформаційні джерела (неформальна освіта)

24. Курс «Google таблиці та Excel для аналізу даних». Платформа Prometheus. <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/google-sheets-and-excel>.
25. Курс «Візуалізація даних». Платформа Prometheus. <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/data-visualization>.